

costaid

Coping Strategies Against Information Disorder

Module 7 Digitale vaardigheden

Medegefinancierd door
de Europese Unie

Gefinancierd door de Europese Unie. De hier geuite ideeën en meningen komen echter uitsluitend voor rekening van de auteur(s) en geven niet noodzakelijkerwijs die van de Europese Unie of het Europese Uitvoerende Agentschap onderwijs en cultuur (EACEA) weer. Noch de Europese Unie, noch het EACEA kan ervoor aansprakelijk worden gesteld.

VERWEY, ^{Instituut} JONKER

KU LEUVEN

costaid
Coping Strategies Against Information Disorder

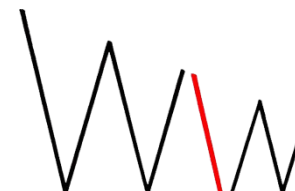
Partners

connexions
ICT for Education and Social Impact

Inštitut
Integra

Wissenschaftsinitiative
Niederösterreich
Science Initiative Lower Austria

Modules

1. Bewustwording

2. Kritisch denken

3. Conflictbemiddeling

4. Dialoog mogelijk maken

5. Ethiek

6. Reflectieve vaardigheden

7. Digitale vaardigheden

Doelstellingen

- ✓ Welke digitale vaardigheden zijn nodig om nepnieuws en hoaxes te herkennen
- ✓ De rol van sociale media bij de verspreiding van nepnieuws
- ✓ Hoe men de geloofwaardigheid van nieuwsbronnen kan beoordelen
- ✓ Hoe je de authenticiteit van afbeeldingen en video's kunt verifiëren

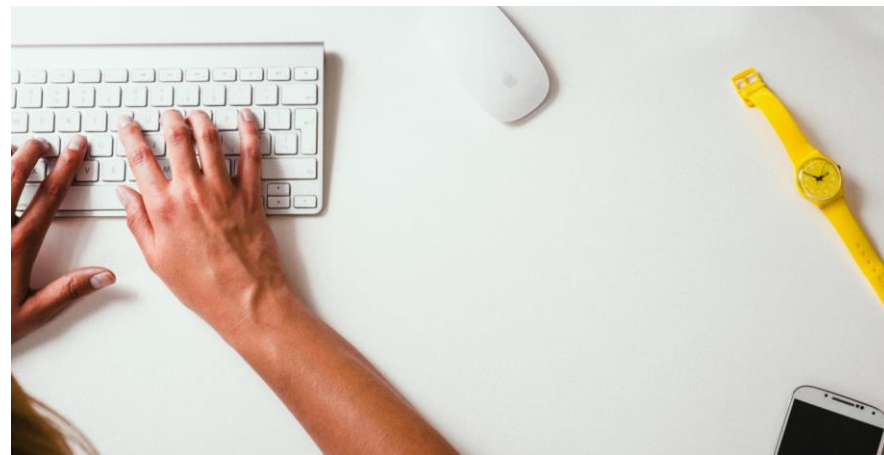

Waarom zijn digitale vaardigheden nodig?

Mediageletterdheid en digitale vaardigheden zijn belangrijke competenties in de 21e eeuw. Ze helpen ons om toegang te krijgen tot verschillende vormen van media en technologie, deze te analyseren, te evalueren, te creëren en ermee te communiceren.

Mediageletterdheid en digitale vaardigheden rusten ons uit met de vaardigheden om effectief door het informatielandschap te navigeren. In een tijdperk van nepnieuws en hoaxes betekent mediageletterdheid weten hoe je geloofwaardige bronnen kunt onderscheiden, informatie op feiten kunt controleren en inhoud kritisch kunt analyseren. Het stelt ons in staat weloverwogen beslissingen te nemen, bevordert verantwoordelijk digitaal burgerschap en beschermt tegen desinformatie.

Mediageletterdheid is een hoeksteen van digitale geletterdheid en stelt ons in staat om ons met vertrouwen en onderscheidingsvermogen bezig te houden met de digitale wereld.

Waarom zijn digitale vaardigheden nodig om nepnieuws en hoaxes te herkennen?

Digitale vaardigheden zijn de vaardigheden om digitale apparaten, communicatiemiddelen en netwerken te gebruiken om toegang te krijgen tot informatie en deze te beheren. Ze zijn essentieel om deel te nemen aan de moderne maatschappij, aangezien we voortdurend worden blootgesteld aan verschillende online informatiebronnen. Niet alle informatie is echter betrouwbaar. Nepnieuws en hoaxes zijn opzettelijke pogingen om mensen te misleiden, manipuleren of bedriegen met misleidende en onjuiste informatie. Ze kunnen negatieve gevolgen hebben voor individuen en de samenleving, zoals het verspreiden van angst, haat of verwarring, het beïnvloeden van meningen en gedrag, of het ondermijnen van het vertrouwen in instellingen en de democratie.

Daarom zijn digitale vaardigheden nodig om nepnieuws en hoaxes te herkennen en onszelf te beschermen tegen beïnvloeding of schade.

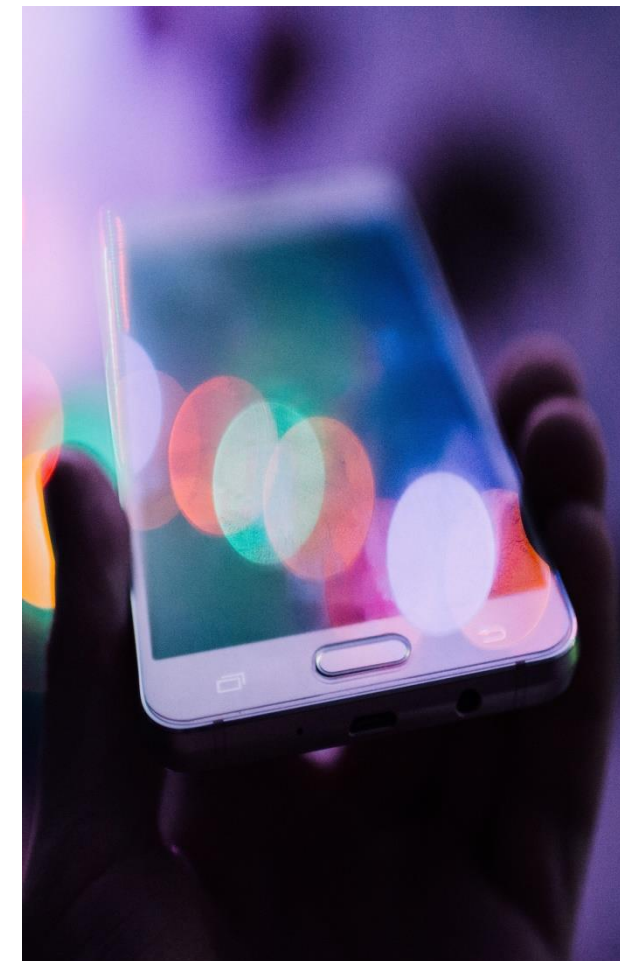
Welke digitale vaardigheden zijn nodig om nepnieuws en hoaxes te herkennen?

Enkele van de digitale vaardigheden die ons kunnen helpen zijn:

Mediageletterdheid: Dit is het vermogen om verschillende vormen van media, zoals teksten, afbeeldingen, video's of audio, te begrijpen en te gebruiken. Mediageletterdheid kan ons helpen om de boodschappen en betekenissen te interpreteren van de media-inhoud die we consumeren en om de technieken en strategieën te identificeren die worden gebruikt om deze inhoud te creëren en te verspreiden.

Informatievaardigheden: Dit is het vermogen om informatie te vinden, te selecteren, te gebruiken en effectief en ethisch te communiceren. Informatievaardigheden kunnen ons helpen om relevante en betrouwbare informatiebronnen te vinden en om verschillende perspectieven en bewijzen met elkaar te vergelijken.

Digitaal burgerschap: Dit is het vermogen om je online verantwoordelijk, respectvol en veilig te gedragen. Digitaal burgerschap kan ons helpen om de rechten en privacy van anderen te respecteren, cyberpesten en haatzaaien te vermijden en ongepaste of schadelijke inhoud te melden of te signaleren.

Sociale media en nepnieuws

Sociale mediaplatforms, zoals Facebook, Twitter en Instagram, worden vaak gebruikt als kanalen voor de verspreiding van nepnieuws, omdat gebruikers er gemakkelijk informatie uit verschillende bronnen kunnen delen en raadplegen.

Een belangrijke factor die bijdraagt aan de rol van sociale media in de verspreiding van nepnieuws is het gebrek aan regulering en verificatie van de informatie die op deze platforms wordt geplaatst. In tegenstelling tot traditionele mediakanalen, zoals kranten of televisiekanalen, die redactionele normen en factchecking processen hebben, hebben sociale mediaplatforms niet hetzelfde niveau van verantwoording of verantwoordelijkheid voor de inhoud die ze hosten.

Hierdoor kan iedereen nepnieuws maken en delen zonder ontdekt of gestraft te worden. Bovendien kunnen sommige kunstmatige intelligentietechnieken, zoals *machine learning* en *deep learning*, worden gebruikt om foutieve inhoud te genereren en te manipuleren, zoals afbeeldingen, video's of tekst, die mensen kunnen misleiden en hen laten geloven dat ze echt zijn.

Factoren die bijdragen aan de snelle verspreiding van nepnieuws online

Sociale mediaplatforms: Door het wijdverbreide gebruik van sociale media kan nepnieuws snel worden gedeeld en binnen enkele ogenblikken een groot publiek bereiken.

Bevestigingsbias: Mensen hebben de neiging om informatie te geloven en te delen die overeenkomt met hun bestaande overtuigingen, waardoor ze gevoelig zijn voor nepnieuws dat hun vooroordelen bevestigt.

Echokamers: Online gemeenschappen of echokamers versterken de overtuigingen van individuen door ze bloot te stellen aan gelijkgestemde inhoud, waardoor de verspreiding van nepnieuws binnen deze gesloten kringen verder wordt bevorderd.

Gebrek aan mediageletterdheid: Veel mensen missen de kritische denkvaardigheden die nodig zijn om betrouwbare bronnen van onbetrouwbare te onderscheiden, waardoor ze vatbaarder zijn voor nepnieuws.

Factoren die bijdragen aan de snelle verspreiding van nepnieuws online

Emotionele aantrekkingskracht: Nepnieuws maakt vaak gebruik van emotioneel taalgebruik of sensatiezucht, waardoor sterke reacties worden opgeroepen die aanzetten tot delen.

Algoritmische bias: Sociale-media-algoritmen kunnen prioriteit geven aan boeiende of controversiële inhoud, waardoor nepnieuws onbedoeld wordt gepromoot om de betrokkenheid van gebruikers te maximaliseren.

Gemak van creatie: Online inhoud creëren en delen is eenvoudig, waardoor iedereen nepnieuws kan produceren en verspreiden.

Clickbait-koppen: Pakkende, misleidende koppen moedigen klikken en delen aan, zelfs als de inhoud onjuist is.

Beïnvloedingscampagnes: Staats- en niet-statelijke actoren kunnen gecoördineerde inspanningen leveren om nepnieuws te verspreiden voor politieke of ideologische doeleinden.

Bron afbeelding: thesun.co.uk

Wat kun je doen om de geloofwaardigheid van nieuwsbronnen te beoordelen?

Controleer de reputatie van de bron:

Zoek naar bekende, gerespecteerde nieuwsorganisaties zoals BBC, Reuters, The New York Times of NPR. Deze bronnen hebben vaak een gevestigde reputatie van journalistieke integriteit.

Bestudeer de "Over Ons" pagina:

Bezoek de pagina "Over" of "Over ons" van de nieuwsbron. Legitieme nieuwsbronnen geven informatie over hun geschiedenis, missie en redactionele normen.

Vermijd sociale media als enige bron:

Nieuws dat wordt gedeeld op sociale mediaplatforms kan onbetrouwbaar zijn. Als je een verhaal vindt op sociale media, probeer het dan te herleiden naar een geloofwaardige nieuwsbron voor verificatie.

Geloofwaardigheidscontroles: De CRAAP-test

Deze test wordt gebruikt om informatiebronnen te evalueren en hun geloofwaardigheid te bepalen. Studenten en onderzoekers die bronnen moeten evalueren voor academische doeleinden kunnen er hun voordeel mee doen.

Currency (Actualiteit): Actualiteit van de informatie en of ze actueel en relevant is voor het onderwerp in kwestie.

Relevance (Relevantie): Verwijst naar de mate waarin de informatie gerelateerd is aan de onderzoeksvraag of het onderwerp dat onderzocht wordt.

Authority (Autoriteit): Geloofwaardigheid van de bron en of het een betrouwbare bron van informatie is.

Accuracy (Nauwkeurigheid): De feitelijke juistheid van de verstrekte informatie en of deze geverifieerd kan worden via andere bronnen.

Purpose (Doel): De reden waarom de informatie bestaat en of het bedoeld is om te informeren, overtuigen, vermaken of misleiden.

Geloofwaardigheidscontroles: SMART-controle

De SMART Check staat voor Source (Bron), Motive (Motief), Authority (Autoriteit), Review (Beoordeling) en Two-Source Test (twee-bronnen test). Deze test is vooral nuttig voor het evalueren van online bronnen, zoals nieuwsartikelen of berichten op sociale media.

Source (Bron): Verwijst naar de oorsprong van de informatie, inclusief wie de informatie heeft gemaakt en hun connecties en vooroordelen.

Motive (Motief): De reden waarom de informatie is gemaakt en of er een specifieke agenda of vooringenomenheid achter zit.

Authority (Autoriteit): Autoriteit: De geloofwaardigheid van de bron en of het een gerenommeerde bron van informatie is.

Review (Beoordeling) : Verwijst naar de kwaliteit van de informatie, inclusief of het is beoordeeld door experts of fact-checkers.

Two-Source Test (Twee-Bronnen Test): De praktijk om informatie te verifiëren door het te vergelijken met ten minste twee gerenommeerde bronnen.

Geloofwaardigheidscontrole: de 5 “W” Vragen (1/2)

De 5 W's test is een methode om informatie te verzamelen door vijf belangrijke vragen te stellen: wie, wat, wanneer, waar en waarom. Deze vragen worden meestal gebruikt door journalisten en onderzoekers om een volledig beeld te krijgen van een situatie en om er zeker van te zijn dat alle relevante informatie verzameld is.

Wie is de auteur? - De persoon of organisatie die verantwoordelijk is voor het creëren van de inhoud. Het kennen van de auteur kan inzicht geven in hun perspectief en expertise, wat de geloofwaardigheid van de informatie kan beïnvloeden.

Wat is het doel van de inhoud? - De reden waarom de inhoud is gemaakt, of het nu is om te informeren, overtuigen, vermaken of iets anders. Inzicht in het doel kan helpen bij het bepalen van de vooringemenheid en relevantie van de informatie.

Geloofwaardigheidscontrole: de 5 “W” Vragen (2/2)

Wanneer is het gepubliceerd? - Verwijst naar de datum waarop de inhoud werd gepubliceerd. Het kennen van de publicatiedatum kan helpen bij het bepalen van de actualiteit en relevantie van de informatie.

Waar komt de inhoud vandaan? - De bron van de inhoud, of het nu een gerenommeerde nieuwsorganisatie, persoonlijke blog of sociaal mediaplatform is. Inzicht in de bron kan helpen om de geloofwaardigheid en vooringenomenheid van de informatie te bepalen.

Waarom bestaat de informatie? - De reden waarom de informatie is gemaakt en gepubliceerd. Het kennen van de motivatie achter de informatie kan helpen bij het bepalen van de vooringenomenheid en betrouwbaarheid van de inhoud.

Geloofwaardigheidscontroles: RADAR-methode (1/2)

De RADAR-test is een methode om informatie van online bronnen te beoordelen op betrouwbaarheid en geloofwaardigheid. Het staat voor Rationale (Reden), Authority (Autoriteit), Date (Datum), Accuracy (Nauwkeurigheid) en Relevance (Relevantie).

Rationale (Reden): De reden waarom de informatie bestaat en het doel van de inhoud. Als je de beweegredenen achter de informatie kent, kun je bepalen of de informatie bevooroordeeld of objectief is.

Authority (Autoriteit): De referenties en expertise van de auteur of uitgever van de informatie. Inzicht in de autoriteit van de bron kan helpen om te bepalen of de informatie betrouwbaar is.

Geloofwaardigheidscontroles: RADAR-methode (2/2)

Date (Datum): Het tijdstip waarop de informatie is gepubliceerd of bijgewerkt. Als je de datum weet, kun je bepalen of de informatie nog relevant en actueel is.

Accuracy (Nauwkeurigheid): Verwijst naar de waarheidsgetrouwheid en juistheid van de informatie. Controleren op nauwkeurigheid houdt in dat de informatie met meerdere bronnen wordt geverifieerd en dat het gepresenteerde bewijsmateriaal wordt geëvalueerd.

Relevance (Relevantie): Hoe goed de informatie verband houdt met het onderwerp of de vraag. Relevantie evalueren houdt in dat je nagaat of de informatie nuttig en toepasbaar is op de specifieke situatie.

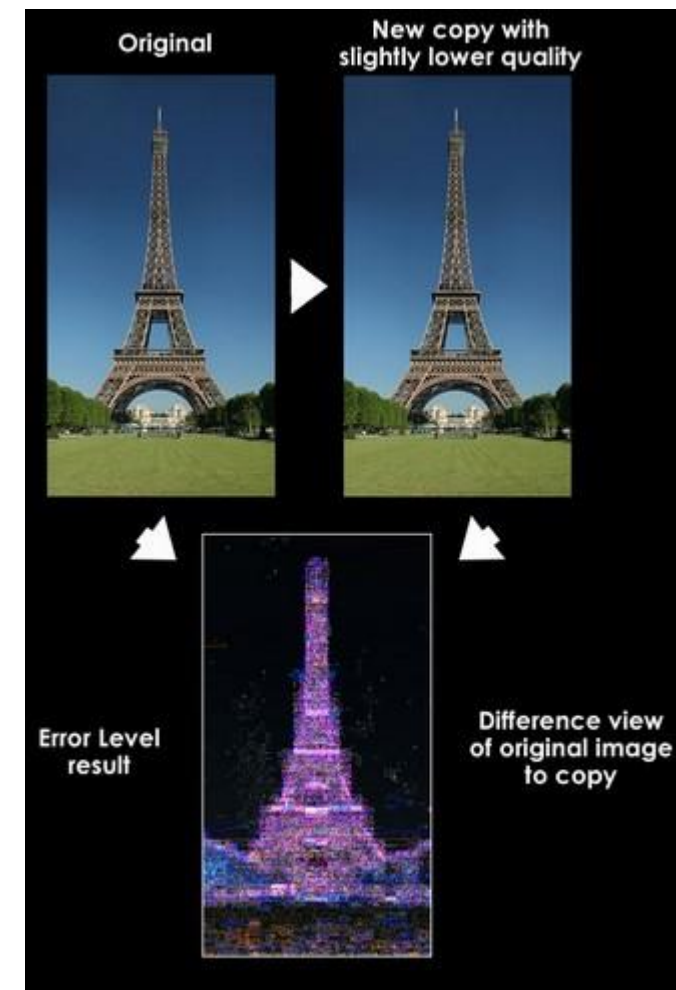
Hoe kun je de echtheid van afbeeldingen en video's controleren?

Bronnen vergelijken: Controleer de bron door de afbeelding of video te vergelijken met betrouwbare bronnen of ooggetuigenverslagen!

Software voor forensisch onderzoek van afbeeldingen: Gebruik forensische tools voor afbeeldingen om tekenen van manipulatie te detecteren, zoals gewijzigde pixels of digitale artefacten!

Contextuele aanwijzingen: Onderzoek de context rond de afbeelding of video, inclusief bijschriften, tijdstempels en gerelateerde inhoud!

Ooggetuigenverslagen: Zoek ooggetuigenverslagen of verklaringen van geloofwaardige bronnen om de inhoud te bevestigen of te ontkrachten!

Gratis tools voor het controleren van afbeeldingen (foto's uploaden)

Software voor beeldforensisch onderzoek zijn hulpmiddelen waarmee je de authenticiteit en integriteit van digitale afbeeldingen kunt analyseren en verifiëren. Ze kunnen je helpen detecteren of een afbeelding bewerkt, gemanipuleerd of gemanipuleerd is. Hier zijn enkele gratis forensische software die je kunt gebruiken:

Forensically: Dit is een hulpprogramma dat een reeks functies biedt voor forensisch onderzoek naar digitale afbeeldingen, zoals kloondetectie, foutniveau-analyse, ruisanalyse, metadata-extractie, geotagging, miniatuuranalyse, JPEG-analyse en meer. Het is mogelijk om een afbeelding te uploaden of een URL van een afbeelding te plakken om deze tool te gebruiken. Er is een interessante tutorial om te laten zien hoe je de software gebruikt.

<https://29a.ch/photo-forensics/>

TinEye: Dit is een webtool waarmee je omgekeerd afbeeldingen kunt doorzoeken. Het kan je helpen om uit te zoeken waar een afbeelding vandaan komt, hoe het gebruikt wordt, of er gewijzigde versies van bestaan, of om versies met een hogere resolutie te vinden. Je kunt een afbeelding uploaden of een URL plakken om deze tool te gebruiken.

<https://tinEye.com/>

Gratis tools voor het controleren van afbeeldingen (foto's uploaden)

Google Reverse Image Search:

Met deze functie kun je zoeken op afbeelding of een omgekeerde zoekactie uitvoeren. Hiermee kun je uitzoeken waar een afbeelding vandaan komt, hoe deze wordt gebruikt, of er aangepaste versies van bestaan of om versies met een hogere resolutie te vinden.

<https://images.google.com>

Gratis hulpprogramma's voor het controleren van afbeeldingen (software downloaden)

Het internet biedt een groot aantal softwareprogramma's voor het controleren van afbeeldingen. Sommige bieden gratis versies aan.

JPEGsnoop: Dit is een Windows-gebaseerd hulpprogramma dat verborgen informatie in JPEG-afbeeldingen kan onthullen, zoals het merk en model van de camera, kwaliteitsinstellingen, gebruikte bewerkingssoftware, EXIF-gegevens, kwantificatiestabellen, Huffman-tabellen en meer. Het kan ook detecteren of een afbeelding opnieuw is gecomprimeerd of gewijzigd door Photoshop.

<https://jpegsnoop>

Are Flowers Blooming in Antarctica Because of Global Warming?

Written by: *Taija PerryCook*

Oct 16, 2023

A striking image posted on X went viral, sparking a broader conversation about global warming.

[Read More](#)

Gratis hulpprogramma's voor het controleren van afbeeldingen (software downloaden)

Ghiro: Dit is een open source tool die het proces van forensisch onderzoek van digitale afbeeldingen automatiseert. Het kan een enorme hoeveelheid afbeeldingen analyseren en rapporten leveren over verschillende aspecten, zoals metadata, GPS-locatie, miniaturen, foutniveau-analyse, principale-componentenanalyse, tekenreeksextractie en meer.

<https://www.getghiro.org/>

Amped Authenticate: Dit is een professioneel hulpprogramma dat geavanceerde beeldauthenticatie en sabotagedetectie kan uitvoeren. Het kan verschillende aspecten van een afbeelding analyseren, zoals formaat, metadata, bronidentificatie, inhoudsintegriteit, analyse van kleurenfilterarrays, cameraballistiek en meer. Het biedt een gratis proefversie voor evaluatiedoeleinden.

<https://ampedsoftware.com/authenticate>

Referenties en verdere lectuur

Journalism, fake news & disinformation: Handbook for journalism education and training. UNESCO 2018, ISBN: 978-92-3-100281-6

Gerorge Krasadakis: Fake News and Misinformation: How digital tech can help. Retrieved from: <https://www.theinnovationmode.com/the-innovation-blog/misinformation-online-a-solution-powered-by-state-of-the-art-tech>

Council of Europe: Dealing with propaganda, misinformation and fake news. Retrieved from: <https://www.coe.int/en/web/campaign-free-to-speak-safe-to-learn/dealing-with-propaganda-misinformation-and-fake-news>

European Commission: Tackling online disinformation. Retrieved from <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/online-disinformation>

Matt Burns: A quick guide to digital image forensics. Retrieved from: <https://www.cameraforensics.com/blog/2020/03/06/a-quick-guide-to-digital-image-forensics-in-2020/>

Gefeliciteerd!

U hebt dit deel voltooid

**Medegefinancierd door
de Europese Unie**

Gefinancierd door de Europese Unie. De hier geuite ideeën en meningen komen echter uitsluitend voor rekening van de auteur(s) en geven niet noodzakelijkerwijs die van de Europese Unie of het Europese Uitvoerende Agentschap onderwijs en cultuur (EACEA) weer. Noch de Europese Unie, noch het EACEA kan ervoor aansprakelijk worden gesteld.

